

Byla C-481/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. birželio 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Corte costituzionale (Italija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. kovo 6 d.

Kasatorius:

D. B.

Kita kasacinio proceso šalis:

Commissione Nazionale per le società e la borsa (CONSOB)

Pagrindinės bylos dalykas

1998 m. vasario 24 d. *Decreto legislativo n. 58* (Įstatyminis dekretas Nr. 58) 187-*quinqüesdecies* straipsnio konstitucingumo kontrolės *ad hoc* procedūra, kurią *Corte di cassazione* (Kasacinis teismas) pradėjo kasaciniame procese tarp D. B. ir *Commissione nazionale per le società e la borsa* (Nacionalinė įmonių ir vertybinių popierių biržos komisija, toliau – CONSOB).

Visų pirma, D. B. Kasaciniam teismui apskundė 2013 m. lapkričio 20 d. *Corte d'appello di Roma* (Romos apeliacinis teismas) sprendimą, kuriuo jis atmetė D. B. skundą dėl 2012 m. gegužės 2 d. CONSOB sprendimo, pagal kurį D. B. buvo pritaikytos tam tikros administracinės sankcijos už administracinės teisės pažeidimus, numatytus tuo metu galiojusios *Decreto legislativo n. 58/1998* (Įstatyminis dekretas Nr. 58/1998) redakcijos 187-*bis* straipsnio 1 dalies a ir c punktuose ir 187-*quinqüesdecies* straipsnyje.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Tikslus Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalies, kuri vis dar taikoma *ratione temporis*, ir Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimas ir galiojimas. Visų pirma, ar pirmiau minėtos taisyklės turėtų būti aiškinamos taip, kad pagal jas valstybė narė gali nebausti asmens, kuris atsisako atsakyti į kompetentingos institucijos klausimus, jei iš atsakymų į tokius klausimus gali paaiškėti, jog jis yra padaręs nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama taikant baudžiamąsias sankcijas arba baudžiamojo pobūdžio administracines sankcijas, taip pat ar, jei atsakymas būtų neigiamas, tos nuostatos atitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ES teisių chartija) 47 ir 48 straipsnius, kartu turint omenyje Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudenciją dėl Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio ir valstybėms narėms bendras konstitucines tradicijas.

Teisinis pagrindas yra SESV 267 straipsnis.

Prejudiciniai klausimai

„a) Ar *ratione temporis* taikoma Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punktas turėtų būti aiškinami taip, kad pagal juos valstybėms narėms leidžiama nebausti asmens, kuris atsisako atsakyti į kompetentingos institucijos klausimus, jei iš atsakymų į tokius klausimus gali paaiškėti, jog jis yra padaręs nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama taikant baudžiamojo pobūdžio administracines sankcijas?

b) Ar, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, *ratione temporis* taikoma Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punktas yra suderinami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsniais, atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, susijusią su EŽTK 6 straipsniu, ir į valstybėms narėms bendras konstitucines tradicijas, jeigu pagal juos gali būti baudžiamas ir asmuo, kuris atsisako atsakyti į kompetentingos institucijos klausimus, jei iš atsakymų į tokius klausimus gali paaiškėti, jog jis yra padaręs nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama taikant baudžiamojo pobūdžio administracines sankcijas?“

Sąjungos teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 1 ir 3 dalys.

Direktyvos 2003/6/EB 12 straipsnio 2 dalies b punktas.

Reglamento (ES) Nr. 596/2014 23 straipsnio 2 dalies b punktas.

Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punktas.

ES pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsniai ir 52 straipsnio 3 dalis.

Nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

Decreto legislativo n. 58/1998 relativo alla tutela dell'attività di vigilanza della Banca d'Italia e della Consob (Įstatyminis dekretas Nr. 58/1998 dėl Italijos banko ir CONSOB priežiūros veiklos apsaugos) 187-*quindiesdecies* straipsnis. Ypač aktuali pagrindinei bylai taikoma jo redakcija, pagal kurią: „Išskyrus Civilinio kodekso 2638 straipsnyje numatytus atvejus, bet kuris asmuo, kuris per nustatytą laiką neįvykdo CONSOB reikalavimų arba vilkina jos funkcijų vykdymą, yra baudžiamas nuo penkiasdešimties tūkstančių iki vieno milijono eurų administracine bauda“ ir pagal kurią už atsisakymą atsakyti į CONSOB asmeninės apklausos klausimus galėjo būti skirta nuo penkiasdešimties tūkstančių iki vieno milijono eurų administracinė bauda, taip pat nagrinėjamo straipsnio redakcija, iš dalies pakeista *Decreto legislativo n. 129/2017* (Įstatyminis dekretas Nr. 129/2017), kurio 1 punkte nurodyta: „išskyrus Civilinio kodekso 2638 straipsnyje numatytus atvejus, pagal šį straipsnį baudžiamas bet kuris asmuo, kuris per nustatytą laiką neįvykdo *Banca d'Italia* (Italijos bankas) ir CONSOB reikalavimų arba nebendradarbiauja su šiomis institucijomis joms vykdant priežiūros funkcijas, arba vilkina jų vykdymą.“

Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 187-*octies* straipsnio 3 dalies c punktas, kuriame nurodytos CONSOB priskirtos funkcijos, įskaitant įgaliojimą atlikti „bet kurio asmens, kuris gali būti informuotas apie faktus“, „asmeninę apklausą“.

Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 187-*bis* straipsnio 1 dalies a ir c punktai, kuriuose numatytas administracinis nusižengimas – prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija.

Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 184 straipsnis, kuriame numatytas nusikaltimas – prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija.

Costituzione della Repubblica italiana (Italijos Respublikos Konstitucija), visų pirma jos 24 straipsnio antra pastraipa; 111 straipsnio antra pastraipa, kurioje įtvirtintas teismo proceso „šalių lygybės principas“; 117 straipsnio pirma pastraipa, kurioje nustatyta, kad „įstatymų leidžiamąją valdžią vykdo valstybė ir regionai, laikydamiesi Konstitucijos ir iš Bendrijos teisės kylančių bei tarptautinių įsipareigojimų“, ir 11 straipsnis, pagal kurį leidžiama „apriboti suverenitetą, kai tai būtina siekiant užtikrinti taiką ir teisingumą tarp tautų.“

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso apibūdinimas

- 1 Užbaigusi sankcijos skyrimo D. B. procedūrą, CONSOB 2012 m. gegužės 2 d. sprendimu skyrė jam tam tikras, Įstatyminiame dekrete Nr. 58/1998, visų pirma jo 187-*bis* straipsnio 1 dalies a ir c punktuose dėl prekybos vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir 187-*quindiesdecies* straipsnyje,

numatytas administracines sankcijas už tai, kad D. B. kelis kartus atidėjo apklausos, į kurią buvo iškviestas, datą, o atvykęs į CONSOB atsisakė atsakyti į jam užduotus klausimus. Pagal pastarąją nuostatą baudžiamas „bet kuris asmuo, kuris per nustatytą laiką neįvykdo CONSOB reikalavimų arba vilkina jos funkcijų vykdymą“; Italijos įstatymų leidėjas ją įtraukė vykdydamas Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalyje nustatytą bendrąją pareigą bendradarbiauti su priežiūros institucija.

- 2 Atskiroje baudžiamojoje byloje D. B. buvo apkaltintas prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija – Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 184 straipsnyje numatytu nusikaltimu. D. B. sutiko su prokuroro už šį nusikaltimą skirta lygtine bausme – laisvės atėmimu vienuolikai mėnesių ir 300 000 EUR dydžio bauda - kurią 2013 m. gruodžio 18 d. įvykdė *Tribunale di Milano* (Milano teismas) ikiteisminio tyrimo teisėjas.
- 3 D. B. apskundė šį 2012 m. gegužės 2 d. CONSOB sprendimą *Corte d'appello di Roma* (Romos apeliacinis teismas), remdamasis, be kita ko, tuo, kad pagal 187-*quinquiesdecies* straipsnį jam skirta sankcija yra neteisėta. 2013 m. lapkričio 20 d. užregistruotu sprendimu *Corte d'appello di Roma* šį skundą atmetė.
- 4 Vėliau D. B. apskundė šį sprendimą. 2018 m. sprendimu Nr. 54 *Corte di cassazione* pateikė *Corte costituzionale* kelis klausimus dėl minėto 187-*quinquiesdecies* straipsnio konstitucingumo.

***Corte di cassazione* pagrindiniai argumentai, susiję su iškeltais konstitucingumo klausimais**

- 5 *Corte di cassazione* nurodo ne tik tai, kad 187-*quinquiesdecies* straipsnis gali prieštarauti nacionalinėms konstitucinės teisės nuostatoms, būtent Italijos Konstitucijos 11 straipsniui, 24 straipsnio antrai pastraipai, 111 straipsnio antrai pastraipai ir 117 straipsnio pirmai pastraipai, bet ir tai, kad minėtas straipsnis gali būti nesuderinamas su EŽTK, Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu (toliau – Tarptautinis paktas) ir ES pagrindinių teisių chartija.
- 6 Pirma, *Corte di cassazione* nurodo, kad minėtas 187-*quinquiesdecies* straipsnis, kurį Italijos įstatymų leidėjas įtraukė vykdydamas Sąjungos antrinės teisės aktuose, t. y. Direktyvos 2003/6/EB 12 straipsnio 2 dalies b punkte ir 14 straipsnio 3 dalyje, nustatytą pareigą bendradarbiauti su priežiūros institucija, yra neteisėtas pagal Konstituciją, nes pagal ją baudžiama už CONSOB reikalavimų nevykdymą laiku, t. y. už jos funkcijų vykdymo vilkinimą, net ir tuo atveju, kai to asmens atžvilgiu CONSOB vykdo galimos nusikalstamos veikos, už kurią skiriamos iš esmės baudžiamojo pobūdžio sankcijos, tyrimą.
- 7 Be to, *Corte di cassazione* kelia klausimą, ar pirmiau minėtos pareigos bendradarbiauti pripažinimas taikytina ir tam asmeniui, kurio atžvilgiu vykdomas tyrimas, yra suderinamas su ES pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio 2 dalimi, taip pat su EŽTK 6 straipsniu ir Tarptautinio pakto 14 straipsniu. Šiuo klausimu

Corte di cassazione pažymi, kad, pirma, EŽTK ir Tarptautiniame pakte netiesiogiai ir specialiai pripažįstama kiekvieno asmens teisė nebendradarbiauti jį apkaltinant ir teisė tylėti net ir tuo atveju, kai nagrinėjama administracinė byla, kuria siekiama skirti sankcijas, kurios yra iš esmės „baudžiamąjį pobūdį“, kokią CONSOB iškėlė D. B. Antra, *Corte di cassazione* primena, kad pagal ES pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnį visa Įstatyminiame dekretu Nr. 58/1998 nustatyta sistema patenka į Europos Sąjungos teisės taikymo sritį ir kad ES pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio 2 dalies formuluotė iš esmės yra tokia pati kaip ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalies. Todėl, remiantis minėtos Chartijos 52 straipsnio 3 dalimi, 47 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kaip EŽTT aiškina minėtą 6 straipsnį.

- 8 Visų pirma, *Corte di cassazione* nuomone, minėta „teisė tylėti“ ir apskritai teisė į gynybą turėtų būti suteikiamos ne tik baudžiamajame procese, bet ir per asmenines apklausas, CONSOB atliekamas vykdamas priežiūros veiklą, kuri gali tapti įžanga į procesą, kuriam pasibaigus asmeniui, kuris, kaip nustatyta, padarė nusikaltimą, gali būti skirtos baudžiamąjį pobūdį sankcijos. *Corte di cassazione* iš tikrųjų mano, kad reikėtų pripažinti, jog asmuo, kaltinamas prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija, turi teisę tais atvejais, kai jam gresia didelė finansinė sankcija – kokia buvo skirta D. B. – nebūti verčiamas daryti pareiškimų, kurie vėliau galėtų būti panaudoti kaip įrodymai prieš jį.
- 9 Pagrįsdamas tokį aiškinimą, *Corte di cassazione* remiasi ne tik Italijos Konstitucijos 24 straipsniu, bet ir EŽTK 6 straipsniu, kurio išaiškinimą pateikė EŽTT, ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) jurisprudencija konkurencijos apsaugos srityje, kuria remiantis galima suformuluoti principą, kad Komisija negali įpareigoti įmonės pateikti jai atsakymų, dėl kurių tai įmonei tektų sutikti, kad pažeidimo būta, nors iš tikrųjų tokio pažeidimo įrodymus turi pateikti Komisija.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 10 *Corte costituzionale* mano, kad *Corte di cassazione* abejonės dėl konstitucingumo iš esmės kyla nagrinėjant, ar pagal Konstituciją yra teisėta 187-*quindiesdecies* straipsnyje numatytas sankcijas taikyti bet kuriam asmeniui, kuris per apklausą, kurią CONSOB atlieka vykdydama priežiūros funkcijas, atsisako atsakyti į klausimus, iš kurių gali paaiškėti, kad jis yra padaręs nusikalstamą veiką, ypač nustatant, ar *Corte di cassazione* minima „teisė tylėti“ suteikiama ne tik baudžiamajame procese, bet ir per pirmiau minėtas CONSOB atliekamas asmenines apklausas.
- 11 Visų pirma *Corte costituzionale* pažymi, kad Italijos teisės sistemoje 187-*quindiesdecies* straipsnio taikymo sritis buvo išplėsta Įstatyminiu dekretu Nr. 129/2017, įtraukiant sankcijas ne tik asmenims, kurie nesilaiko valdžios institucijų reikalavimų arba vilkina jų funkcijų vykdymą, bet ir visiems asmenims,

kurie nebendradarbiauja su valdžios institucijomis, kad jos galėtų vykdyti atitinkamas priežiūros funkcijas. Pagal Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 187-*octies* straipsnio 3 dalies c punktą viena iš CONSOB priežiūros funkcijų yra įgaliojimas surengti „bet kurio asmens, kuris gali būti informuotas apie faktus“, „asmeninę apklausą“. Tačiau asmeniui, kurį CONSOB laiko galimai padariusiu nusikalstamą veiką, kurios tyrimas yra priskirtas šios institucijos kompetencijai ir už kurią skiriama „baudžiamojo pobūdžio“ administracinė sankcija, nesuteikiama jokia galimybė neatsakyti į klausimus.

- 12 Pirma, *Corte costituzionale* pažymi, kad, kadangi galimybė pripažinti 187-*quindiesdecies* straipsnį neteisėtu į Italijos teisės sistemą buvo įtraukta vykdant antrinės ES teisės aktuose nustatytą konkrečią pareigą, ji gali prieštarauti pareigai, šiuo metu nustatyta Reglamento Nr. 596/2014, kuriuo buvo panaikinta ir pakeista Direktyva 2003/6/EB, 30 straipsnio 1 dalies b punkte. Antra, gali kilti abejonių, kad minėta antrinės ES teisės aktuose nustatyta pareiga yra suderinama su ES pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsniais, kuriuose vis dėlto pripažįstama pagrindinė asmens teisė nepateikti informacijos, kuri galėtų būti panaudota prieš jį patį, ir nebūti priverstam pateikti pareiškimų, kuriais būtų prisipažįstama, laikantis EŽTK 6 straipsnyje ir Konstitucijos 24 straipsnyje netiesiogiai nustatytų apribojimų.
- 13 Atsižvelgiant į tokias ES teisių chartijos taisykles ir vadovaujantis lojalios nacionalinių teismų ir Europos teismų bendradarbiavimo principu nustatant bendrą pagrindinių teisių apsaugos lygį – derinant teisės nuostatas tokioje srityje, kokia nagrinėjama šiuo atveju, tai yra pirmosios svarbos tikslas – Konstitucinis Teismas mano, kad, prieš priimant sprendimą jam pateiktu konstitucingumo klausimu, reikia pateikti ES Teisingumo Teismui klausimus dėl *ratione temporis* taikomos Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalies ir Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punkto tikslo aiškinimo ir galiojimo atsižvelgiant į ES pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsnius.
- 14 Pagrįsdamas šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, *Corte costituzionale* visų pirma primena, kad visose Italijos Konstitucijos, EŽTK, Tarptautinio pakto ir ES pagrindinių teisių chartijos nuostatose, kuriomis remiasi *Corte di cassazione*, dera asmens teisė neprisidėti prie jo kaltinimo ir nebūti verčiamam daryti pareiškimų, kuriais būtų prisipažįstama (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Vis dėlto, pasak *Corte costituzionale*, šia teise savaime negalima pateisinti asmens atsisakymo dalyvauti CONSOB rengiamoje apklausoje ir jo neteisėto vėlavimo atvykti į posėdį, jeigu būtų užtikrinta – kitaip nei nagrinėjant bylą prieš D. B. – teisė neatsakyti į apklausos metu pateiktus klausimus.
- 15 *Corte costituzionale* taip pat nurodo savo suformuotą jurisprudenciją „teisės tylėti“ klausimu, pagal kurią ši teisė, nors ir nėra aiškiai įtvirtinta Konstitucijoje, yra pripažinta „esminiu neliečiamos teisės į gynybą padariniu“ ir pagal ją kaltinamajam užtikrinama galimybė atsisakyti dalyvauti liudytojų apklausoje ir apskritai pasinaudoti galimybe neatsakyti į teismo ar kompetentingos tyrimo institucijos klausimus. *Corte costituzionale* visų pirma teigia, kad iki šiol jo

niekada nebuvo prašoma įvertinti, ar ir kokia apimtimi minėta teisė tylėti, laikoma viena nepažeidžiamų žmogaus teisių, kuriomis grindžiama Italijos konstitucinė tapatybė, gali būti suteikiama ir administracinėse bylose, kurių tikslas – skirti baudžiamąjį pobūdžio sankcijas pagal Sprendime *Engel* nustatytus kriterijus. Tačiau jis ne kartą pareiškė, jog EŽTK ir pačioje Italijos Konstitucijoje įtvirtintos baudžiamajame procese suteikiamos individualios garantijos taip pat apima administracines baudžiamąjį pobūdžio sankcijas ir kad visų pirma Italijos teisės aktuose dėl prekybos vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija numatytos administracinės sankcijos dėl jų ypač griežto pobūdžio yra baudžiamąjį pobūdžio priemonės, kaip, beje, yra pripažinęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (žr. 2018 m. kovo 20 d. Sprendimo *Di Puma / Consob*, C-596/16 ir C-597/16, 38 dalį).

- 16 Toliau *Corte costituzionale* nagrinėja *Corte di cassazione* pateiktą argumentą, į kurį atsižvelgiant, atrodo, galima manyti, kad asmenys, kaltinami prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija, turi tokias pat teises į gynybą, kokios pagal Italijos Konstituciją suteikiamos asmeniui, įtariamam padarius nusikalstamą veiką. Pasak *Corte costituzionale*, tokiu argumentu juo labiau galima remtis dėl to, kad yra rizika, jog administracinį nusižengimą įtariamam padaręs asmuo, turintis bendradarbiauti su priežiūros institucija pagal Italijos teisę ir antrinės ES teisės aktus, galėtų *de facto* prisidėti formuluojant jam kaltinimą baudžiamajame bylose.
- 17 Iš tikrųjų šiuo klausimu *Corte costituzionale* primena, kad Italijos teisės sistemoje prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija yra laikoma tiek administraciniu nusižengimu (Įstatyminio dekreto Nr. 58/1998 187-*bis* straipsnis), tiek nusikalstama veika (minėto įstatyminio dekreto 184 straipsnis) ir kad atitinkamos bylos gali būti iškeltos ir nagrinėjamos lygiagrečiai, kaip nutiko ir D.B. atveju, kiek tai suderinama su teise į *ne bis in idem* (žr. 2018 m. kovo 20 d. Teisingumo Teismas sprendimo *Garlsson Real Estate SA ir kt.*, C-537/16, 42–63 punktus). Todėl net jeigu nėra leidžiama baudžiamajame procese naudoti pareiškimų, kurie buvo pateikti administracinei institucijai be teisės į gynybą, įskaitant įspėjimą apie galimybę neatsakyti į klausimus, visiškai įmanoma, kad tokiuose pareiškimuose, administracinės institucijos išgautuose grasinant taikyti sankcijas už nebendradarbiavimą, tai valdžios institucijai galėtų būti pateikta esminė informacija, kad būtų galima gauti papildomų neteisėtus veikos įrodymų, kurie galėtų būti panaudoti tolesniame baudžiamajame procese prieš tą pačią veiką padariusį asmenį.
- 18 *Corte costituzionale* taip pat teigia, kad *Corte di cassazione* iškeltos abejonės yra pagrįstos EŽTT jurisprudencija dėl EŽTK 6 straipsnio, pagal kurią teisė nebendradarbiauti formuluojant pačiam kaltinamajam taikomus kaltinimus ir nebūti verčiamam pateikti pareiškimus, kurie gali būti laikomi prisipažinimu, apima ir asmenų, kuriems taikoma administracinė procedūra, dėl kurios jiems gali būti skirtos baudžiamąjį pobūdžio sankcijos, teisė nebūti verčiamam, gresiant sankcijoms už nebendradarbiavimą, pateikti institucijai atsakymus, kuriais remiantis jis gali būti patrauktas atsakomybėn (žr. 2005 m. spalio 4 d. Sprendimo

Shannon prieš Jungtinę Karalystę 38–41 punktus ir 2012 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Chamaz prieš Šveicariją* 50–58 punktus). Šiuo atžvilgiu *Corte costituzionale* visų pirma primena EŽTT sprendimą byloje *J. B. prieš Šveicariją*, kuriame pripažinta, kad būtina visas EŽTK numatytas garantijas baudžiamosiose bylose, visų pirma „teisę tylėti“, suteikti ir asmeniui, kurio atžvilgiu buvo iškelta administracinė byla, susijusi su mokestiniais nusikaltimais, ir kuriam buvo skirtos baudžiamąjį pobūdžio finansinės sankcijos, nes jis pakartotinai neatsakė į tyrimą atliekančios kompetentingos institucijos prašymus pateikti paaiškinimą.

- 19 *Corte costituzionale* taip pat remiasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl teisės tylėti ir konkurencijos teisės pažeidimų, pagal kurią įmonė privalo pateikti Komisijai visą informaciją, susijusią su tyrimo dalyku, patenkinti jos prašymus pateikti ankstesnius dokumentus ir atsakyti į faktinio pobūdžio klausimus, nes teisė į gynybą gali būti pažeistos tik tuo atveju, jeigu įmonei pateiktais klausimais iš esmės būtų siekiama, kad ji pripažintų, jog galbūt padarė pažeidimą, nes pateikti atitinkamus įrodymus yra Komisijos pareiga (žr. 1989 m. spalio 18 d. Sprendimo *Orkem*, C-374/87, 27 punktą, 2006 m. birželio 29 d. Sprendimo *SGL Carbon AG*, C-301/04 P, 40 ir 44–49 punktus ir 2001 m. vasario 20 d. Sprendimo *Mannesmannröhren-Werke AG*, T-112/98, 77–78 punktus). Visų pirma, remiantis šia jurisprudencija, pareiga atsakyti į Komisijos iškeltus klausimus neprieštarautų teisei į gynybą ir teisei į teisingą bylos nagrinėjimą, nes „nėra jokių kliūčių tam, kad asmuo <...>, įgyvendindamas savo teisę į gynybą vykstant administracinei procedūrai arba procesui Bendrijos teisme pateiktų įrodymų, kad jo atsakymuose <...> išdėstytos faktinės aplinkybės turi kitą nei Komisijos nurodytą reikšmę“ (žr. 2001 m. vasario 20 d. Sprendimo T-112/98 77–78 punktus ir 2006 m. birželio 29 d. Sprendimo C-301/04 P 44–49 punktus).
- 20 Vis dėlto *Corte costituzionale* teigia, kad pirmiau minėta Teisingumo Teismo jurisprudencija buvo suformuota nagrinėjant bylas, susijusias su juridiniais asmenimis, o ne fiziniais asmenimis, ir, didele dalimi, prieš priimant ES pagrindinių teisių chartiją ir pripažįstant, kad ji yra lygiavertė Sutartims. Be to, pasak *Corte costituzionale*, atrodo, kad ši jurisprudencija nėra lengvai suderinama nei su Italijos teisės aktuose, susijusiuose su prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija, numatytų administracinių sankcijų „baudžiamuoju pobūdžiu“, nei su EŽTT jurisprudencija, kurioje, atrodo, pripažįstama, kad kaltinamojo teisės tylėti galiojimo sritis yra gerokai platesnė ir ja taip pat galima naudotis vykstant administraciniam procesui, kuriuo siekiama nustatyti baudžiamąjį pobūdžio sankcijas.
- 21 *Corte costituzionale* taip pat pažymi, kad Teisingumo Teismas niekada nenagrinėjo klausimo, ar, atsižvelgiant į minėtą EŽTT praktiką, susijusią su EŽTK 6 straipsniu, pagal ES pagrindinių teisių chartijos 47 ir 48 straipsnius privaloma apie kaltinamojo teisę tylėti informuoti ir administracinėse bylose, kurios gali baigtis baudžiamąjį pobūdžio sankcijų taikymu. Europos Sąjungos antrinės teisės aktuose iki šiol nebuvo pateiktas atsakymas į šį klausimą, kuris Europos

Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2016/343 buvo sąmoningai paliktas atviras (žr. 11 konstatuojamąją dalį).

- 22 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, *Corte costituzionale* pareiškia, kad būtina išaiškinti, ar Direktyvos 2003/6/EB 14 straipsnio 3 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 596/2014 30 straipsnio 1 dalies b punktas turėtų būti aiškinami taip, kad valstybei narei leidžiama neskirti asmeniui sankcijų už tai, kad jis nepateikia atsakymų į kompetentingos institucijos klausimus, nes į juos atsakęs gali būti patrauktas atsakomybėn dėl teisės aktų pažeidimo, už kurį gali būti skiriamos baudžiamosios sankcijos arba baudžiamojo pobūdžio administracinės sankcijos. Tai taip pat reiktų išaiškinti žodžių junginį „atsižvelgdamas į savo nacionalinės teisės aktus“, vartojamą minėtos direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje, ir žodžių junginį „vadovaudamosi nacionaliniais teisės aktais“, vartojamą minėto reglamento 30 straipsnio 1 dalyje, kuriais, atrodytų, bet kuriuo atveju nepažeidžiamas būtinas reikalavimas laikytis valstybių narių teisės aktuose nustatytų pagrindinių teisių apsaugos standartų, darant prielaidą, kad jie yra griežtesni už Sąjungos lygmeniu įtvirtintus standartus.

DARBINIS VERTINIMAS